

DOCUMENT DE PROPOSTES
PER A LES
FORMACIONS POLÍTIQUES

* * * * *

ELECCIONS LOCALS I AUTONÒMIQUES DE 2003

TREBALL CONSENSUAT PER DIVERSES ENTITATS EN EL MARC
DEL FÒRUM D'ONG DE MENORCA

GENER DE 2003

PRESENTACIÓ

L'apropament d'una cita electoral és un moment adequat perquè la societat reflexioni sobre els objectius i els reptes que voldria assolir en el futur pròxim, atès que és davant una propera votació democràtica quan les formacions polítiques han d'elaborar i difondre els seus programes i les seves propostes de gestió pública.

Des del teixit associatiu que treballa en l'àmbit de la societat civil, es considera una obligació el contribuir al diàleg amb altres agents que intervenen de manera decisiva en l'organització social. Existeix un desig comú en moltes entitats d'avançar en diverses temàtiques que requereixen d'una feina conjunta. Perquè això sigui una realitat, és imprescindible comptar amb la voluntat de les persones que, pròximament, gestionaran les administracions públiques del nostre entorn immediat.

Les propostes que figuren al present document formen part d'un procés de reflexió on les pròpies associacions intenten superar l'enfocament temàtic específic que sol emmarcar les seves actuacions quotidianes, per mirar de comptar amb una observació global de les problemàtiques socials i amb una visió a llarg termini. Es tracta d'un resultat més del treball en xarxa que diverses entitats intenten realitzar a Menorca des de fa uns anys.

Emmarca aquest desig la idea de la subsidiarietat, on l'actuació de l'administració pública no ha de ser la cobrir directament totes les necessitats de la societat, sinó la d'aportar una tasca conjunta amb les nombroses iniciatives existents o que vagin sorgint, de manera que s'aprofitin al màxim les energies socials en bé de l'interès general.

El document que aquí s'ofereix no s'ha d'entendre com una proposta de programa electoral complet, sinó com la suma -fruit del debat i del consens- d'idees aplicables a la política, a partir dels diferents àmbits d'actuació de les entitats que han pres part en el procés.

Les entitats que participen en el Fòrum d'ONG són totes elles sense ànim de lucre, sense dependència estructural de cap institució pública i amb un ideari que no depèn de cap formació política.

Índex

Per avançar en la CULTURA

- § EDUCACIÓ
- § CULTURA
- § LLENGUA

Per avançar en MEDI AMBIENT

- § CIUTAT
- § NATURA
- § PLANEJAMENT
- § RECURSOS NATURALS
- § INFRASTRUCTURES
- § TRANSPORT

Per avançar en ECONOMIA

- § TURISME
- § SECTOR AGRARI
- § PESCA
- § INDÚSTRIA
- § ECONOMIA SOCIAL

Per avançar en DEMOCRÀCIA i EQUITAT SOCIAL

- § PARTICIPACIÓ CIUTADANA
- § ASSOCIACIONISME
- § ADMINISTRACIÓ PÚBLICA
- § JOVENTUT
- § DROGODEPENDÈNCIES
- § REINSERCIÓ SOCIAL
- § ATENCIÓ A LA INFÀNCIA
- § DONA
- § GENT GRAN
- § SANITAT I ASSISTÈNCIA
- § HABITATGE
- § IMMIGRACIÓ
- § SOLIDARITAT I COOPERACIÓ

Per avançar en la CULTURA

EDUCACIÓ

- Construcció de centres escolars suficients, de dimensions reduïdes (no més grans de dues línies), d'acord amb els criteris de sostenibilitat i adequats a les necessitats educatives pròpies de cada etapa.
- Incorporació dels criteris de sostenibilitat a les reformes dels edificis escolars existents
- Obrir els centres escolars a altres usos i activitats de la comunitat fora de l'horari lectiu, proporcionant els recursos necessaris que ho facin possible.
- Disminuir la ràtio dels grups classe fins a 20 alumnes per aula com a màxim en els centres de Secundària i Primària, 15 alumnes en el segon cicle d'e.Infantil, 10 alumnes a 2 anys i 6 alumnes a 1 any.
- Distribuir els alumnes amb problemàtica social de forma equitativa entre tots els centres sostinguts amb fons públics.
- Dotar de personal suficient i estable l'equip d'orientació Educativa i Psicopedagogia de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears.
- Dotar tots els centres educatius amb els especialistes de suport necessaris (PTs, Als, fisioterapeuta..) per garantir l'adequada atenció de l'alumnat d'integració.
- Dotar a les escoles de primària d'un orientador/a escolar fix
- Promulgació d'una llei d' Educació i Formació de Persones adultes amb un pla de finançament, un mapa escolar, locals adients, personal no docent i la formació específica del professorat per a l'educació de les persones adultes
- Ampliar l'oferta de cicles formatius i batxillerats que comptin amb una organització pròpia d' acord amb les necessitats de les persones adultes.
- Impulsar entre els centres educatius i les empreses contactes que permetin períodes d' alternança treball-estudi-treball, establint ponts efectius entre el món del treball i el sistema educatiu.
- Promoure el sosteniment amb fons públics de les escoles. Reconeixement del primer cicle (0-3 anys) com el primer espai educatiu i social i dotació amb un finançament estable de les diferents administracions.
- Promoure alternatives educatives a l'educació escolar dels més petits en forma de programes de suport educatiu a les famílies: espais familiars, serveis d'atenció a les famílies del camp.
- Dotació als centres de nous recursos tecnològics i creació d'intranets educatives que permetin regular l'accés dels més joves a internet
- Consolidació i millora dels ensenyaments especialitzats: Escola Oficial d'idiomes, Ensenyaments Artístics i Conservatori de Música.
- Definir un Projecte Educatiu de Ciutat per a cada municipi, que ajudi a consensuar uns valors i objectius comuns que inspirin les actuacions públiques i les privades.
- Donar suport a les iniciatives d'educació ambiental que realitzin els diversos col·lectius (centres educatius, sindicats, fundacions, associacions i organitzacions no governamentals en general).

- Crear itineraris culturals de l'illa i elaborar didàctiques sobre recursos educatius en la pròpia ciutat.
- Creació del Consell Insular d' Educació i dels Consells Municipals als municipis on encara no s' hagi constituït.
- Fomentar i millorar l'oferta d'estudis secundaris, universitaris i extraacadèmics. Facilitar l'allotjament dels joves i estudiants desplaçats de Menorca.
- Mantenir i potenciar les beques i ajuts per a estudiants.
- Intentar conciliar els horaris escolars i laborals de cada comunitat.

CULTURA

- Facilitar l' accés a la cultura a tota la ciutadania com a un element necessari per al desenvolupament integral de la persona
- Promoure les activitats culturals i d' ocupació de lleure.
- Promoure les iniciatives de les entitats culturals existents, coordinar les seves accions a nivell municipal i insular i promoure la creació de projectes conjunts per tal de sumar esforços i no repetir l'oferta cultural.
- Dotar els diferents municipis d' equipaments culturals suficients d' acord amb les necessitats. Racionalitzar, millorar i maximitzar el rendiment dels equipaments culturals ja existents.
- Potenciar la inserció dels centres escolars en les iniciatives culturals locals, a fi que l'escola esdevingui de forma natural un element més de la vida cultural de la comunitat.
- Fomentar la formació dels monitors o les persones implicades en accions educatives de cultura i lleure.
- Apropar les noves tecnologies de la informació i la comunicació a tota la població i fomentar la interpretació crítica de la informació, especialment la visual.
- Promoure el funcionament de la comissió de patrimoni a nivell municipal, dotant-la dels mecanismes necessaris d' actuació.
- Fomentar la formació del públic receptor de les activitats culturals en el sentit de crear hàbits de participació i esperit crític.

LLENGUA

- Estendre l'ensenyament en llengua catalana a tota la població escolar mitjançant la formació adequada dels docents, la dotació de recursos humans i materials suficients.
- Promoure accions específiques de normalització lingüística a l'espai de lleure d'infants i joves (esports, música, cinema..)
- Difondre el coneixement de la llengua catalana a la població en general : cursos generals, cursos per a no catalanoparlants, cursos específics per a activitats laborals (comerç, turisme, xarxa sanitària, administració..)
- Preveure plans d'acollida per a la població immigrant que ofereixin possibilitat d'integració lingüística, tant en edat escolar com d'adults

- Aprofundir en les mesures de normalització lingüística a l'administració autonòmica i local: aplicació del reglament d'ús lingüístic, tractament del català com a llengua pròpia de l'administració, formació continuada del personal d'administració, edició en llengua catalana de la documentació administrativa, establiment de criteris lingüístics en activitats de col·laboració, exigència de requisits d'ús del català als proveïdors...
- Cercar fórmules de col·laboració amb l'administració estatal per a fomentar la normalització lingüística en l'administració de Justícia i forces de seguretat
- Fomentar la presència del català en els mitjans de comunicació, tot garantint un nivell adient de qualitat .
- Incrementar l'ús de la llengua catalana en les noves tecnologies.
- Fomentar la coherència lingüística en les activitats fomentades o ajudades des de les institucions.
- Afavorir l'ús del català a l'empresa privada mitjançant programes d'ajudes a la retolació i impressió de materials d'ús quotidià.

Per avançar en MEDI AMBIENT

CIUTAT

- Tenir en compte les necessitats ciutadanes quan es dissenyen remodelacions urbanes. No basta centrar-se en l'estètica, sinó que també han de ser funcionals per permetre la convivència activa de tots els grups socials que s'hi relacionen.
- Les places s'han de plantejar de manera que comptin amb espais adequats per actes públics, amb suficient àrea lliure per escenaris i concentracions de gent. Han de ser útils i segures per als infants i la gent amb disminucions físiques.
- Els carrers s'han de dissenyar de manera que es prioritzi el desplaçament a peu de manera còmode, agradable i segura.
- Itineraris per a vianants. Apostar per crear cintes que connectin tota la ciutat i predisposin al desplaçament a peu. Fer compatible la circulació rodada amb els vianants i oferir màximes garanties de seguretat i comoditat a aquests darrers. Evitar la creació d'illetes totalment restringides i la creació de barris que condensin molt de comerç i faciliten la despoblació.
- Teranyina de connexions. Evitar la separació entre centre i perifèria o la discriminació de barris per raons d'ubicació. Contemplar la necessitat de desplaçar-se a peu tant per travessar la ciutat d'una punta a l'altra com per connectar entre barris veïns.
- Restringir la velocitat. Disminuir el risc d'atropellament, preocupació o por davant els accidents, a partir de l'establiment de zones amb velocitat baixa, si cal amb la presència d'obstacles per als vehicles, dimensionats a la velocitat permesa en cada tram.
- Adequar els passos de vianants. Disminuir el perill de creuar sense protecció o evitar allargar innecessàriament els trajectes del desplaçament a peu. Preveure l'ús dels semàfors per solventar part d'aquesta problemàtica.

- Aparcaments perifèrics. Ubicar zones adients a la perifèria, amb bones i dignes connexions a peu cap als punts d'interès dels vianants. Els aparcaments centrals que ja existeixen s'haurien de senyalitzar per accedir-hi des de la perifèria. Condicionar la creació de noves bosses d'aparcaments al centre a la disposició de connexions directes d'entrada i sortida amb la perifèria.
- Anar substituint el sistema ORA pel sistema OPA que promou més la rotació dels vehicles sense incidir tant en l'aspecte recaptador.
- Vehicles no motoritzats. Establir facilitats i seguretat per a l'ús de la bicicleta com a mitjà de transport regular dels ciutadans dins les zones urbanes. Especial prioritat per accedir als col·legis.
- Guals. Dissenyar les entrades de vehicles que han de creuar la voravia, de manera que prevaleixi la comoditat del vianant per sobre la del vehicle, tot evitant la presència de desnivells constants per aquest motiu.
- Incorporar sistemes automàtics d'avís per als vianants quan hi ha perill de sortida de vehicles des dels guals privats que creuen la voravia.
- Obstacles. Considerar sempre les necessitats dels vianants més desfavorits (minusvàlids, gent amb cotxet, gent amb paraigua els dies de pluja, etc) a l'hora d'instal·lar obstacles sobre la voravia (faroles, arbres, fonts, bancs, tanques de publicitat, cabines telefòniques, papereres, etc).
- Paviments. Vigilar el caràcter antilliscant del paviment i la no presència de ressalts.
- Invasions de vehicles. Establir sistemes per evitar la possibilitat d'invasió de les voravies per part dels vehicles aparcats.
- Combatre els renous. S'han de perseguir de manera decidida els renous dins la zona urbana, perquè actuen molt negativament en la qualitat de vida que percep la gent.
- Promoure una estètica agradable dins la ciutat. Apostar per l'enjardinament adequat i evitar la degradació paisatgística que sovint presenten els arbres ornamentals podats de manera constant. Establir dissenys del mobiliari urbà que s'integrin de manera correcta en el paisatge de la ciutat.
- Fomentar uns enllumenats que evitin la contaminació lumínica i la despesa innecessària d'energia.
- Permetre i fomentar les expressions artístiques al carrer.
- Instal·lar semàfors amb botó als punts de les rondes amb més necessitats de creuament de vianants.
- Fomentar la creació de grans parcs a l'extrarradi de la ciutat, per la promoció de l'esport, el contacte amb la natura i l'esplai.

NATURA

- Habilitar una xarxa d'itineraris de senderisme per posar a l'abast dels ciutadans la descoberta i gaudiment de la natura. Canalitzar aquest tipus d'activitats i concentrar el seu impacte a certes àrees apropiades.
- Garantir el dret de pas pel Camí de Cavalls i redactar un Pla Especial específic per regular-ne els usos.

- Recuperar l'ús públic dels camins que van a les platges més visitades. Ordenar el seu aparcament de manera dimensionada a la capacitat d'acollida i, en alguns casos, prohibir l'aparcament a canvi d'organitzar un servei de transport públic des del municipi més proper.
- Definir zones d'acampada públiques o privades. Definir clarament i difondre la normativa aplicable i les gestions a fer per part dels usuaris.
- Limitar específicament la celebració d'excursions organitzades amb vehicles tot-terreny, i les activitats turístiques amb aquest tipus de vehicles.
- Regular les activitats de temps lliure al medi natural (escalada, parapente, vol lliure o amb ultralleuger, ciclisme de muntanya, caça, excursionisme, etc) en determinades zones i durant certs moments de l'any, per garantir la tranquil·litat de certes espècies protegides.
- Contemplar la creació i manteniment de corredors ecològics (vegetació de voreres de torrents, associada a les parets i als marges de les carreteres, passos subterranis a les carreteres, etc), que ofereixin garanties de connexió total entre els espais naturals de l'illa.
- Aprovar els plans especials de totes les ANEI i ordenar els seus usos.
- Protegir amb els més sòlids instruments legals de conservació (Llei 4/1989, de Conservació de la Naturalesa i de la Flora i Fauna Silvestre) aquells espais ecològicament més valuosos segons els inventaris realitzats: els principals barrancs, els principals boscos, els illots costaners, les zones humides...
- Promoure iniciatives respectuoses de regeneració de zones dunars degradades.
- Buscar la promoció de la relació afectiva amb l'entorn a l'hora d'ordenar els usos dels espais naturals.

PLANEJAMENT

- Reclassificar tots aquells sòls urbanitzables o aptes per urbanitzar turístics i/o residencials que no tinguin definitivament aprovat el seu projecte d'urbanització, o hagin incomplert terminis.
- Establir quotes que obliguin als nous creixements urbanístics a anar acompanyats d'un cert percentatge de rehabilitació d'habitatges al centres urbans principals.
- Enfortir la gestió pública i social de sòl ja que és un dels recursos que genera més plusvàlues però que, per manca de participació social, produeix dos efectes: tendències de concentració de la propietat com a mecanisme de capitalització i deteriorament del dret real a l'habitatge per mitjà de preus especulats.
- Crear un Fons de Compensació intermunicipal a fi d'afavorir aquells municipis que aporten major quantitat de paisatge i valors naturals o que executin disminucions importants d'expectatives de creixement urbanístic.
- Destinar recursos de l'ecotaxa a salvaguardar zones d'interès ambiental que es troben amenaçades d'urbanització.
- Crear un organisme, a escala insular, per a l'aplicació de la disciplina urbanística.

- Abandonar el macroprojecte d'ampliació del port de Ciutadella i apostar per una ordenació d'usos que no malmeti l'atractiu paisatgístic i turístic de l'enclau.
- No permetre noves edificacions residencials en sòl rústic.
- No permetre ampliacions d'extraccions d'àrids en sòl protegit.
- Impedir la creació de noves urbanitzacions que no responguin al creixement vegetatiu annex als nuclis urbans principals.
- Apropar els llocs d'interès. Ubicar els serveis i equipaments en el radi d'acció de la mobilitat no motoritzada. Fer més accessibles els punts d'interès dels ciutadans. Establir hospitals, escoles, comerços, administració, etc, de manera que es trobin a l'abast dels vianants.
- Evitar la compartimentació. Defugir de la configuració de la ciutat pensada com a illes temàtiques que obliguen a grans desplaçaments per cobrir diverses necessitats.
- Promoure ordenances municipals arreu de l'illa que obliguin les noves construccions o les rehabilitacions a contemplar tota una sèrie de paràmetres ambientals: recollida d'aigües pluvials, presència d'energies netes, evitar l'ús de PVC, aplicar mesures d'estalvi energètic, etc.
- Evitar noves esteses elèctriques en els espais naturals i substituir progressivament les existents, en funció del seu impacte sobre la fauna i el paisatge. Estudiar en cada cas les possibles alternatives: soterrament o energies renovables a petits nuclis i habitatges aïllats.

RECURSOS NATURALS: ENERGIA, AIGUA, RESIDUS.

- Implantar Plans de Coherència ambiental en tots els equipaments públics: hospitals, poliesportius, etc.
- Fomentar les instal·lacions destinades a la producció i venda d'energia neta a la xarxa.
- Fomentar les instal·lacions destinades a l'energia solar tèrmica.
- Promoure sistemes de control eficaços sobre l'aigua: comptadors als regadius, comptadors a edificis compartits, tarifes progressives tenint en compte la gent que viu a cada casa...
- Establir horaris prohibits de rec en hores de sol fort.
- Creació d'una Junta Insular de l'Aigua, amb presència dels diferents sectors socials sensibilitzats per la temàtica, i dotar-la d'una dinàmica de funcionament realment participativa.
- Promoure la construcció de dipòsits comuns per emmagatzemar aigua de pluja en els polígons industrials.
- Combatre la creixent producció de residus a partir del foment de freqüents fires temàtiques de productes locals.
- Elaboració d'un programa de control per a tots els Residus Tòxics i Peril·losos que es generen a l'illa.

- Implantar deixalleries que recullin productes tòxics d'utilització domèstica (pintures, vernissos, fluorescents, tòners, olis, piles i bateries, etc.). S'ha de fomentar la prevenció d'aquests residus mitjançant la seva substitució per productes no contaminants.
- Implantació de la recollida selectiva de matèria orgànica a tots els municipis.
- Impulsar la implicació de les petites i mitjanes empreses en la reducció i el tractament dels residus.
- Construir plantes de recuperació de runa amb l'objectiu de reutilitzar aquest residu com a material útil per a la construcció.
- Garantir la correcta depuració de les aigües residuals: separació de les industrials i tractaments complerts.

INFRAESTRUCTURES

- Creació d'una taxa sobre els cotxes de lloguer, que sigui variable en funció de l'època de l'any i finalista en benefici del transport públic, com a sistema per a descarregar la congestió de les carreteres.
- Redacció d'un pla de carreteres paisatgístiques.
- Elaboració d'un Pla de recuperació de camins rurals que respecti la tipologia i característiques paisatgístiques tradicionals i es relacioni amb una xarxa de vies per cicloturisme.
- Condicionar la mida dels vehicles usats en el transport públic a les característiques de la xarxa viària de l'illa.
- Potenciar un protocol d'actuacions en obres públiques, que garanteixi que les intervencions importants aniran acompanyades d'actuacions de restitució paisatgística. S'hauria de contemplar l'obligació de sembrar més arbres dels que s'eliminen.
- Redactar un nou pla de ports esportius, a fi d'impedir la construcció de nous ports i grans ampliacions. L'objectiu del pla ha de ser la protecció del litoral.
- Reorientar la demanda d'amarraments cap a molls flotants, boies, discs secs, remodelació interior de ports actuals, etc.
- Elaboració d'un pla per a millorar ambientalment les actuals instal·lacions nàutiques (impedir abocaments d'olis i combustibles, recollida de residus orgànics i productes tòxics, correcció d'impactes, millores estètiques...).
- Impedir l'ampliació de l'aeroport i l'increment de la capacitat de transport de passatgers a l'estiu. Combatre l'actual concentració d'operacions en un dia, a partir de mesures decidides d'incentius i penalitzacions.

TRANSPORT

- Creació d'un Consorci per al transport públic, que permeti abordar les línies d'actuació de manera conjunta per a tota l'illa i augmentar significativament les actuals freqüències de servei.
- Abastir la nova flota de transport públic a partir de combustibles més avançats, tipus biodiesel.

- Establir una línia de transport públic que abasteixi l'aeroport.
- Redacció d'un Pla de Transport i Mobilitat, que tingui com a objectius disminuir les necessitats de desplaçament, la reducció de l'impacte ambiental de les infraestructures i la prioritització del transport col·lectiu.
- Aposta per igualar en quatre anys els pressuposts destinats a transport col·lectiu amb els de carreteres.
- Fomentar la mobilitat de les persones entre les illes i amb la península mitjançant l'equiparació de costos finals similars als que han de sufragar ciutadans d'altres indrets de l'estat per desplaçar-se en distàncies semblants.
- Convenis amb el transport aeri, per Associacions d'àmbit Nacional (igual que les esportives).
- Fomentar, mitjançant campanyes, l'ús compartit del cotxe individual per a trajectes comuns entre diverses persones.

Per avançar en ECONOMIA

TURISME

- Dissenyar una aposta turística centrada en la idea de Menorca com a laboratori de sostenibilitat en el Mediterrani.
- Abandonar línies d'oferta que impliquin el consum de nous territoris o l'increment en el consum de recursos. La nova urbanització a la costa o a l'interior, l'increment de ports esportius, els camps de golf... són exemples d'activitats lligades al turisme que uniformitzen l'oferta i que malmeten l'atractiu natural de Menorca.
- Defensar la filosofia de posar en valor els elements autòctons, en detriment d'importar productes aliens. Els productes propis són els que diferencien dins un mercat molt competitiu i els que més s'adeqüen a la sostenibilitat. En aquest sentit, caldria pensar propostes d'ofertes complementàries: Senderisme, Vela, Buceig d'observació, Festivals de música i cant, història del segle XVIII, Megalitisme, Arbres singulars, Ornitologia, Botànica...
- Buscar enfocaments que permetin augmentar la possibilitat de fixar els beneficis sobre la comunitat resident a l'illa. El turisme de masses, enfocat mitjançant companyies touoperadores, es tradueix generalment en unes importants limitacions per evitar la fugida de beneficis econòmics.
- Defensar la filosofia de preservar els valors culturals (no és el mateix vendre un producte turístic que ser un producte turístic). S'ha de clarificar molt bé que s'estén per turisme de qualitat, en tant que un turisme que prioritza el respecte a la identitat cultural, al territori i a les condicions laborals dignes.
- Definir correctament el què s'entén per excel·lència ambiental. No és ecoturisme qualsevol activitat que es fa a la natura, sinó el turisme que accepta els límits que imposa el territori de destinació.

- Condicionar la desestacionalització turística a una rebaixa real de l'actual pressió de juliol i agost. D'altra manera, el què es fa és augmentar la pressió humana sobre l'illa durant més temps (amb els corresponents consums de recursos i saturacions de zones que s'han exposat abans). L'aposta per desestacionalitzar hauria de passar per abandonar paral·lelament les promocions d'estiu.
- Aplicar canvis en l'import de l'ecotaxa, de manera que augmenti els mesos de molta aflluència turística i disminueixi els mesos amb pocs visitants.
- Aplicar quotes de creixement en les llicències de noves instal·lacions hoteleres i treure a subhasta pública, previ compliment de determinats criteris socials i ambientals, la seva concessió, a fi de dotar l'adjudicació d'un procediment objectiu que tingui com a finalitat la màxima qualitat de la nova oferta.
- Promoure la reducció de places turístiques existents, a partir de la seva reconversió en places de major qualitat.
- Obligar tota la nova oferta turística a contemplar requisits com: doble xarxa per aigües grises, presència d'energia solar tèrmica i fotovoltaica, jardineria amb plantes autòctones, separació de residus inclosa la matèria orgànica, sistemes d'estalvi de llum i aigua, ús de materials alternatius al PVC.
- Obligar tota la nova oferta d'habitatges unifamiliars que es tramitin a zones turístiques, a complir obligatòriament amb els requisits que s'exigeixi a les cases turístiques vacacionals.
- Condicionar les etiquetes de qualitat dels establiments turístics a l'aplicació de mesures ambientals i a l'ús de productes locals.
- Condicionar les activitats turístiques en el medi rural al manteniment de l'activitat agrària extensiva.
- No augmentar el nombre d'amarraments existents a l'illa, per evitar una major pressió de vaixells a les cales i platges.
- Prohibir el fondeig lliure sobre zones de posidònia o espècies similars.
- Allunyar els aparcaments de les cales i dimensionar-los a la capacitat de càrrega que permeti la zona d'arena immediata al mar. En platges molt visitades, fomentar l'ús de transport públic.
- Lluitar de manera decidida contra l'oferta turística il·legal, per incentivar que es legalitzi.
- Estudiar l'organització d'ofertes individuals d'allotjament turístic dins nuclis tradicionals, per fixar beneficis econòmics a l'illa i preveure oferta il·legal dins d'aquests nuclis.
- No permetre la creació de platges artificials.
- No permetre regeneracions artificials de platges, fonamentades en sistemes ambientalment agressius (extracció de l'arena dels fons marins, triturat de material procedent de pedreres, extracció d'altres localitats on l'arena jugui el seu paper,...).

- Promoure campanyes continuades d'informació pública respecte de la importància de mantenir les restes de posidònia a les platges.

SECTOR AGRARI

- Incentivar les activitats agràries orientades als productes de qualitat ambiental (races autòctones, ramaderia extensiva, agricultura ecològica, producció de secà, no ús de transgènics...) que garanteixin la salut dels consumidors i la preservació dels valors ambientals.
- Promoure l'abandonament dels regadius de farratges o la seva substitució per rec amb aigües correctament depurades.
- Diferenciar clarament el què són activitats agràries del que són activitats turístiques en el medi rural.
- Promocionar marques distintives basades en la qualitat ambiental i de garantia per als consumidors, que tinguin en compte tot el procés d'elaboració del producte: producció, processament i comercialització.
- Promoure fires temàtiques freqüents sobre productes locals.
- Afavorir sistemes de compensació, en la filosofia de la custòdia del territori, perquè sectors econòmics en alça col·laborin en el foment de pràctiques agràries compatibles amb el paisatge i els valors naturals: manteniment de paret seca, manteniment de boscarons i vegetació lineal, abandó d'ús de pesticides, llaurats sense pendent, etc.
- Promocionar tipus de plàstics compostables per a les activitats agrícoles.
- Establir sistemes de control estrictes per la comercialització de productes tòxics fitosanitaris o insecticides.
- Promocionar l'ús d'energies netes en les explotacions agràries.
- Promocionar els centres d'innovació, on es fomenti la investigació i es proposin noves línies de producció respectuoses amb la filosofia de la sostenibilitat.

PESCA

- Impulsar una certificació de peix de Menorca pescat amb arts artesanals que excloguin les xarxes.
- Impulsar la creació de zones de reserva marina, per garantir tant la conservació de determinades àrees com el manteniment de les poblacions objecte de pesca.
- Establir vedes temporals que responguin a les necessitats reals de recuperació de les espècies objecte de comercialització.
- Incrementar la inspecció sobre les capacitats reals de les barques de ròssec.
- Incrementar la inspecció sobre els restaurants que ofereixen peix comercialitzat il·legalment.

INDÚSTRIA

- Establir mesures per disminuir l'impacte estètic que provoca la presència dels polígons industrials a les entrades o sortides dels pobles.
- Potenciar iniciatives industrials basades en tecnologies netes.
- Fomentar cursos d'emprenedors, que contemplin els actuals requisits socials i ambientals, que cobreixin espais de mercat existents.
- Promoure les bosses compostables per substituir el plàstic als comerços.
- Apostar per una gestió mancomunada del sòl industrial, que permeti estalviar costos, disminuir la competència fiscal entre municipis, fomentar oportunitats a les noves empreses i aportar totes les dotacions necessàries per una major sostenibilitat de l'activitat industrial (depuradores químiques, aprofitament d'aigües pluvials, enjardinaments adequats, etc).
- Promocionar els centres d'innovació, on es fomenti la investigació i es proposin noves línies de producció respectuoses amb la filosofia de la sostenibilitat.
- Promocionar els vivers d'empreses, que ofereixin espais bàsics que permetin mancomunar serveis i facilitin la consolidació de noves iniciatives empresarials.

ECONOMIA SOCIAL

- Promoció de la Responsabilitat Social Corporativa entre les empreses, per fomentar la col·laboració del món empresarial en millorar els aspectes ambientals o d'equitat social, creant instruments de promoció i avaluació.
- Desenvolupar serveis de proximitat, l'activitat respectuosa amb el medi ambient, la gestió integral dels R.S.U., l'agricultura ecològica, etc. com a nous filons d'ocupació que poden ajudar a crear espais respectuosos de la producció econòmica.
- Promocionar empreses d'inserció, d'iniciativa pública o social, per a col·lectius desfavorits i obligar al compliment i valoració de clàusules socials en les contractes públiques de serveis i obres per propiciar la integració econòmica d'aquests col·lectius.

Per avançar en DEMOCRACIA i EQUITAT SOCIAL

PARTICIPACIÓ CIUTADANA

- Promoure i defensar una ciutadania activa, crítica, responsable i oberta a la diversitat.
- Fomentar la participació dels infants i joves en la vida ciutadana mitjançant els consells d'infància i joventut o òrgans similars.

- Impulsar experiències de pressupostos participatius.
- Fomentar les taules tripartites, amb presència d'administracions, actors econòmics i ONGs.
- Posar en marxa de manera efectiva i renovar amb criteris de les associacions ciutadanes els Reglaments de Participació Ciutadana a tots els ajuntaments.
- Ampliar l'oferta d'espais públics per celebrar reunions, assembles, activitats...
- Fomentar els tallers de consulta, amb sistemes participatius contrastats, per debatre temes d'importància.
- Promoure la informació, a partir d'actes explicatius i exposicions intel·ligibles i motivadores, sobre programes o projectes.
- Defensar i estendre els drets ciutadans arran dels nous desafiaments territorials : dret a l'accés i a la qualitat de l'espai públic, dret a la identitat col·lectiva, a la mobilitat, a l'accés a la informació, a la seguretat, a la qualitat ambiental...
- Mantenir la pluralitat de la Comissió Insular d'Urbanisme, tant en la ponència tècnica com en la pròpia comissió.
- Promoure la creació d'una base de dades d'informació de Balears completa, actualitzada i fàcilment accessible.
- Fomentar la valorització social de les persones voluntàries. Cal reforçar la idea del compromís solidari i les ganes de fer coses de forma altruista.
- Enfortir les capacitats del jutjats de pau per resoldre conflictes menors i fomentar les oficines de conciliació per tal que l'atenció jurídica sigui un dret real i disminueixi la saturació dels jutjats de 1° instància.
- Crear comissions de docents com a òrgans assessors de l'administració en diverses problemàtiques que es poden afrontar amb mesures educatives.

ASSOCIACIONISME

- Promoure el reconeixement mutu entre les institucions i les associacions, des d'una relació de corresponsabilitat i concertació d'acords, sense manipulació ni clientelisme, i evitant competir en activitats i programes.
- Destinar recursos a la formació continua i el reciclatge dins les associacions. Fomentar la creació d'espais de formació continua per als membres de les entitats cíviques.
- Oferir suport decidit al treball en xarxa de les associacions.
- Promoure el reconeixement legal del dret a hores de permís laboral per a hores cíviques.
- Consensuar amb les associacions els criteris de concessió de recursos econòmics, sobre la base de l'objectivitat i la transparència, amb uns nivells de burocràcia assumibles per les entitats.
- Estabilitzar l'aportació de recursos i materialitzar les relacions de les entitats sense ànim de lucre amb les institucions públiques a través de convenis.
- Legislar bonificacions socials i fiscals a favor de les entitats sense ànim de lucre i de les que les patrocinin.
- Aportar recursos a les entitats, no només per activitats finalistes, sinó també per reforçar les seves estructures organitzatives, el seu funcionament i la dotació

infraestructural, destinant-hi un 0,5 % del pressupost institucional en el cas de la Comunitat Autònoma.

- Establir sistemes de pagaments avançats per fer viables les col·laboracions entre entitats i administració.
- Crear i promoure espais de debat sobre les polítiques que afecten els ciutadans i proposar alternatives, estimulants el diàleg i la comunicació amb les entitats i garantint que la informació que es dona sigui certa, a temps i completa.
- Crear consells municipals ètics que treballin per defensar els criteris de civilitat en la vida comunitària enfront de la desestructuració provocada per l'economicisme i l'individualisme.
- Crear la figura del síndic de greuges cívic i associatiu, per tal d'enfortir la participació ciutadana i l'associacionisme.
- Fomentar entre les associacions la consciència participativa en l'educació dels ciutadans.

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

- Flexibilitzar o ampliar els horaris d'atenció al públic de les oficines de les diferents administracions per estar al servei del ciutadà a un horari que aquest els pugui fer servir.
- Concertar la possibilitat de registrar en els ajuntaments els documents dirigits al Consell Insular o al Govern Balear.
- Establir una adequada coordinació entre Govern Balear i Consells Insulars, de manera que es tinguin sempre presents les realitats diferents entre les illes.
- Promoure el mancomunar el màxim de serveis entre administracions: recollida de residus urbans, residus tòxics i perillosos, disciplina urbanística, etc, a fi d'abaratir costos i augmentar l'eficàcia.
- Renúncia expressa a la utilització dels enfrontaments Maó-Ciutadella i aposta decidida per un projecte amb visió d'illa.
- Posar en marxa un Pla d'Ambientalització interna a les oficines i serveis de l'Administració.
- Reformular alguns funcionaments administratius per disminuir la burocratització exagerada, que impedeix intervenir de manera eficaç sobre la realitat degut a tràmits sovint prescindibles. L'Administració pública no pot ésser només el garant de la legalitat per mitjà de la revisió d'expedients sinó, especialment, per la seva capacitat de remoure realitats.
- Promocionar dins les administracions públiques l'ús de programes informàtics basats en el software lliure.

JOVENTUT

- Dedicar polítiques i recursos per a la promoció de l'oci saludable entre la joventut. Els joves han de participar en el disseny i desenvolupament dels programes d'oci alternatiu (que poden ser d'enfocament diürn, nocturn o de cap de setmana) atenent les seves necessitats i característiques.

- Recolzar les entitats que ja treballen en educació no formal dels més joves i consensuar amb elles accions educatives conjuntes.
- Possibilitar la creació d'associacions i potenciar la participació social dels infants i joves.
- Crear nous espais d'acampada i trobada pels caps de setmana.
- Recuperar edificis o instal·lacions per a ús educatiu (els fars, instal·lacions militars...).
- Facilitar i condicionar espais on es puguin desenvolupar lliurement activitats de lleure, especialment per a les edats entre 12 i 18 anys.
- Manteniment i /o creació d'oferta d'activitats extraescolars (esportives, musicals, etc) d'acord amb uns criteris educatius comuns de caràcter general.
- Incorporació i posada en pràctica de criteris educatius bàsics a tot l'àmbit esportiu mitjançant les accions necessàries(formació de monitors, actuacions amb les famílies, etc.)
- Crear dins l'Íbsalud un espai d'informació i consulta sobre sexualitat per als joves, atès per professionals adequats.
- Intensificar les actuacions de prevenció d'embarassos en adolescents.
- Mantenir la cohesió social evitant l'allunyament intergeneracional. Fomentar una imatge social positiva dels joves.
- Instar la creació d'un consell regulador de jocs multimèdia que reguli d'acord amb criteris educatius la seva venda i ús.
- Dissenyar actuacions de sensibilització per als joves, que contemplin també les famílies i els centres educatius.
- Millorar les condicions de contractació i inserció sociolaboral dels joves, tot garantint una adequada formació laboral.
- Reservar espai i temps als poliesportius i altres instal·lacions esportives per que es puguin emprar lliurement sense haver de formar part d'un equip o grup organitzat.
- Crear, als municipis que no en tinguin, la regidoria de joventut i renovar-les amb criteris de les associacions ciutadanes.
- Potenciar el coneixement dels punt d'informació juvenil.
- Promoure mesures decidides d'intervenció per garantir habitatges, de lloguer o en propietat, assequibles per als joves que s'independitzen.
- Potenciar la creativitat dels joves a l'àmbit cultural i artístic i donar suport a les seves iniciatives.
- Potenciar l'esport base per als joves.
- Coordinar les polítiques de les Conselleries d'Educació, Joventut i Salut, per l'elaboració de programes globals cara al jovent.

DROGODEPENDÈNCIES

- Potenciar la prevenció comunitària entesa com un procés on sigui la pròpia comunitat la que desenvolupi i planifiqui la intervenció.
- Donar prioritat a programes relacionats amb l'educació i l'aprenentatge dels joves davant la vida, front a programes de reducció de riscos o merament informatius.

- Potenciar la formació a l'àmbit escolar i familiar en general, mitjançant Programes Universals.
- Desenvolupar programes selectius per a famílies on ja hi ha qualche tipus de consum.
- Treballar de manera estreta amb les ONG que treballen en tractament i prevenció.
- Fomentar línies d'investigació sobre el consum i la prevenció.
- Dissenyar polítiques de prevenció de mitjana i llarga duració, a fi que tinguin continuïtat en el temps amb independència dels resultats electorals.
- Educar per a la prevenció de drogodependències amb mesures consensuades i coherents des dels diferents àmbits (famílies, escoles, institucions..) assumint cadascú el paper específic que el correspon dins un projecte global.
- Ampliació de les limitacions existents relatives a la venda i consum d'alcohol. Promoure programes de formació en el sector de l'hosteleria i la restauració a fi d'evitar la dispensa de begudes alcohòliques a menors.
- Impulsar escoles-taller per a pares i mares, on se pugui oferir espais de trobada entorn d'una base i una problemàtica comuna, a partir dels quals ajudar a recuperar el rol d'educador respecte dels fills.
- Crear equips d'intervenció familiar per prevenir i treballar per la dignitat dels ambients familiars amb necessitats, abans que provoquin la desestructuració de les famílies i la marginació de les persones.

REINSERCIÓ SOCIAL

- Preveure l'atenció als familiars dels presos menorquins. Crear els recursos adients perquè els presos es puguin beneficiar del 3er grau a prop de les seves famílies.
- Establir recursos a l'illa per poder treballar en la reinserció d'infractors menors de 18 anys.
- Estalonar la creació d'un Grup de Menors de la Policia Nacional (GRUME) a nivell de Menorca, amb les característiques i recursos dels ja existents en altres ciutats de l'Estat Espanyol. Donar igualment suport a les propostes municipals de creació de policies de barri i les seves vessants socieducativa i de prevenció.
- Millorar la coordinació interinstitucional pel que respecte a tots els serveis d'intervenció amb joves: centres escolars, equips psicopedagògics, serveis socials, jutjat i policia, protecció de menors...

ATENCIÓ A LA INFÀNCIA

- Coordinar l'atenció a la infància i a la joventut a través del Consell Insular d'Acció Social.
- Reorganitzar el servei insular d'atenció a la infància i a la família integrat dins l'àrea d'acció social, amb l'objectiu d'atendre els casos a partir d'un treball coordinat entre els professionals implicats. Estudiar la possibilitat de crear un centre específic.

- Dedicar especial atenció a aquelles zones que compten amb menys teixit social: centres oberts, centres de lleure, etc.
- Creació d'una Unitat de Primera Acollida i d'un Centre Residencial d'Acció Educativa, pel grup d'edat de 13 a 17 anys que resolgués les dificultats ocasionades per la manca d'un recurs d'aquestes característiques a Menorca. Una vegada creat hauria de potenciar-se un Programa de Suport per a l'emancipació d'aquells joves que deixen el centre per majoria d'edat.
- Crear o augmentar els educadors socials, educadors de carrer o mediadors culturals que complementin els treball dels centres escolars a l'àmbit familiar i social.
- Estalonar la creació de recursos socioeducatius, complementaris a l'Educació Secundària Obligatòria (ESO), per alumnes amb necessitats educatives especials en situació de risc social.
- Estalonar i diversificar els Cursos de Garantia Social i les Escoles Taller per alumnes amb dificultats greus d'aprenentatge i desmotivació pels estudis.
- Estalonar un sistema de serveis socials mixt, que fomenti un treball comú entre l'Administració i els altres agents socials, coordinat i amb garanties de justícia social, que clarifiqui i estaloni la complementació entre professionals, col·laboradors i voluntaris.
- Demanar, a través dels canals adequats, un major control de la publicitat i contingut dels programes de televisió dirigits a menors.
- Proporcionar facilitats laborals (reducció i flexibilitat horària...) i ajuts econòmics i fiscals a les famílies amb fills perquè puguin dedicar més temps a la seva tasca educadora, amb programes d'objectius concrets.
- Reconèixer la importància de la salut mental dins l'administració sanitària i crear una àrea de salut mental per a infància i adolescència amb equips d'atenció suficients.

DONA

- Millorar els serveis de prevenció, assessorament i defensa amb vigilància policial acurada de les dones en casos de maltractaments.
- Establir serveis per atendre els fills en hores laborals.
- Desenvolupar programes que promoguin que els homes i les dones comparteixin responsabilitats laborals i familiars.
- Promoure programes de formació per facilitar oportunitats reals d'ocupació.
- Crear un centre destinat a l'atenció a les famílies, que compti amb el suport d'un equip multiprofessional.

GENT GRAN

- Donar preferència a la residència en el propi domicili, a partir de reforçar el servei d'assistència a domicili i de treballar amb les famílies.

- Promocionar el teixit veïnal i el voluntariat a nivell municipal que pot realitzar tasques d'acompanyament, de petites gestions, i de fer sentir a la persona major part d'una comunitat.
- Promoure el voluntariat per part de la pròpia gent gran, que poden aportar temps i coneixement en favor d'altres organitzacions sense ànim de lucre.
- Fomentar l'oferta de la Universitat Oberta per a Majors.

SANITAT I ASSISTÈNCIA

- Dotar l'illa de ràpides connexions d'emergència amb l'hospital de Son Dureta, amb la previsió del volum de població estacional que es dona a Menorca.
- Habilitar el nou hospital amb les dotacions que s'han detectat a les instal·lacions operatives fins al moment a l'illa.
- Dotar d'assistència especialitzada el municipi de Ciutadella.
- Dotar Menorca amb un heliport amb helicòpter propi.
- Promoure organitzacions dedicades a l'atenció dels malalts mentals que provenen d'estructures familiars febles.
- Garantir la gestió pública del sistema sanitari i evitar les privatitzacions.

HABITATGE

- Impulsar una política decidida d'habitatges públics de lloguer.
- Promoure, amb mesures fiscals i operatives de gestió, el rebaixar el número d'habitatges en desús, especialment als nuclis urbans.
- Prendre mesures per fer efectiva la promoció de Viviendes de Protecció Oficial.
- Obligar a un percentatge d'habitatge de preu taxat en tot el sòl urbà que es vagi executant, a fi de permetre l'accés a aquest dret per part dels ciutadans amb ingressos mitjos i baixos.
- Destinar el 100 % del sòl públic rebut dels processos d'urbanització a habitatges de preu taxat o a equipaments públics.

IMMIGRACIÓ

- Treball. Millorar la dotació dels serveis específics d'orientació laboral, drets laborals, tramitació d'expedients de regulació, etc.
- Formació. Fomentar cursos bàsics d'integració amb titulació exigible en un termini de temps mitjà. D'altra manera, l'única cultura comuna que es respecta és la del mercat.
- Educació. Promoure, amb les autoritats educatives, la vertadera integració dels infants en el medi escolar, potenciant l'alfabetització dels adults i el coneixement de la llengua.
- Sanitat. Garantir l'accés dels immigrants als serveis públics de salut.

- Habitatge. Integrar els immigrants en plans globals d'accés a l'habitatge procurant la no creació de "Guetto".

SOLIDARITAT I COOPERACIÓ

- Arribar i/o mantenir l'1% dels pressupostos de les corporacions públiques a la cooperació al desenvolupament i que majoritàriament es canalitzin a través del Fons Menorquí de Cooperació com a àmbit de coordinació.
- Promocionar, amb acords de ple i establint mesures concretes, el moviment de Comerç Just que suposa una nova forma de solidaritat i que cada cop té una major implantació.
- Promocionar accions de sensibilització de la situació dels països del Sud entre la població en general i l'escolar en particular.

Aquest document ha estat elaborat i consensuat entre les
següents entitats:

Escoltes de Menorca

Moviment de Renovació Pedagògica

Projecte Home

Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa

Federació d'Associacions de Vesins

Unió Excursionista de Menorca

Asociación Progresista de Apoyo a la Mujer

Fòrum III Mil·lenni

Lithica

en el marc del

